

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародного науково-практичного форуму «ОСНОВНІ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

1st International scientific and practical forum

**«MAIN OBJECTIVES OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT STRATEGY:
PROBLEMS AND PROSPECTS»**

**26 вересня 2024 року
Полтава**

УДК 502.131.
М34

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Захарін Сергій Володимирович, доктор економічних наук, професор, заступник Голови Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації.

Топузов Олег Михайлович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України, віцепрезидент НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України.

Саух Петро Юрійович, доктор філософських наук, професор, академік-секретар Відділення вищої освіти НАПН України, дійсний член (академік) Національної академії педагогічних наук України.

Матеріали I Міжнародного науково-практичного форуму «Основні цілі стратегії сталого розвитку: проблеми та перспективи», (м. Полтава, 26 версеня 2024 р.) / За заг. ред. проф. М.В. Гриньової. – Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2024. – 617 с.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

Друкується за рішенням вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (протокол №11 від 29 серпня.2024 року)

Комп'ютерне забезпечення:

© ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2024
© Автори, заг. ред. М.В. Гриньової, 2024

3. Відповідальне споживання та виробництво.

Бурсова С.С. ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ШЛЯХ ДО СТАЛОГО МАЙБУТНЬОГО.....537

Клецов А. Й. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ.....540

Леоненко Ю.А., Корольов О.О. ОЦІНКА МЕТОДІВ ВИЗНАЧЕННЯ ПОРИСТОСТІ ХЛІБА.....542

Маначинська Ю.А. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСВА В КОНТЕКСТІ ВІВМ.....544

Навроцький І. С., Кондель В. М. КІБЕРБЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ВИМІРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....547

Орлова Н. С., Борисова Т. М. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ЛЮДСТВА ШЛЯХОМ ВІДМОВИ ВІД НАДМІРНОГО ВИРОБНИЦТВА ОДЯГУ.....549

Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Логвиненко В.В. ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІВОЗМІНИ.....550

Хребтов О.Р. ВПЛИВ ПРОМИСЛОВОСТІ, ІННОВАЦІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ НА ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....552

Шевченко Б. О. НОВІ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....554

VI. Науково-практична платформа

«СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ Й СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ І ГРОМАД»

1. Гідна праця та економічне зростання.

Барковська Ю.С. ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В РОЗРІЗІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ.....556

Сакало О. Є. ЕФЕКТИВНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЛІФТА ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ.....558

2. Сталий розвиток міст і громад.

Басарьов Д. А. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ГРЕБІНКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....560

Винничук Р. В. ПРИНЦИП КОЕВОЛЮЦІЇ ЛЮДИНИ І КУЛЬТУРИ В УРБАНІСТИЧНОМУ ПРОСТОРІ.....562

отримують волокно для флісу. Ця технологія була розроблена в Массачусетсі у 1979 році. Цікаво, що винахідник флісу свідомо відмовився від патентування, щоб матеріал міг вироблятися всюди.

Ще один приклад – ірландський дизайнер Кармен Хіеса. Під час подорожі на Філіппіни вона побачила шкоду, яку виробництво натуральної шкіри завдає довкіллю, і запропонувала альтернативу – екологічну шкіру з місцевих рослинних волокон. Після п'яти років розробок було запущено виробництво шкіри з волокон ананаса. [2]

Альтернативою швидкій моді виступає концепція «повільної моди», термін якої був запропонований Кейт Флетчер у 2007 році. «Повільна мода» охоплює різні типи одягу – від ручної роботи до серійного виробництва – і об'єднує такі рухи, як «надійна», «екологічна» та «зелена» мода. Основна ідея «повільної моди» полягає у тому, щоб спонукати споживачів задуматися про вплив текстильної промисловості на довкілля та природні ресурси. Вона також спрямована на уповільнення процесів поставок, зменшення кількості сезонів продажу та стимулювання виробництва якісного, довговічного одягу. Головний принцип цієї концепції можна виразити фразою: «якість важливіша за кількість», яка підсумовує ідею зниження темпів споживання і націлена на одяг, що служитиме довше.

Проте з «повільною модою», як і з екостилем загалом, не все так просто. Виробники дизайнерського одягу часто заявляють про його доступність, проте в реальності такі речі є фінансово недостижними для більшості споживачів, а іноді й складними для розуміння з ідеологічної точки зору. Висока вартість якісного одягу робить його майже недоступним для великої частини населення.

Українські студенти, включно з майбутніми дизайнерами одягу, виховуються з повагою до екологічних ідей. Вони вбачають перспективу просування корисного одягу на ринок через його стильність. Рух у напрямку екологічної свідомості як споживачів, так і виробників очевидний, і вже має своїх ідеологів серед українських модельєрів.

Література:

1. Дацюк С., Матвієнко К. Криза надспоживання. *Українська правда*. 2018. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2008/11/4/3603221/> (дата звернення: 06.08.2024).

2. Дизайнерська діяльність: екологічне проектування. Науково-методичне видання / В. О. Свірко, О. В. Бойчук, В. М. Голобородько, А. Л. Рубцов, О. В. Кардаш, О. В. Чемакіна. Київ : УкрНДІ ДЕ, 2016. 196 с.

ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІВОЗМІНИ

Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Логвиненко В.В.
Полтавський державний аграрний університет
kafedra.zahystu-roslyn@ukr.net

Концепція сталого розвитку – це інтегрований підхід до прийняття рішень і формування політики, який визнає захист довкілля та довгострокове економічне зростання взаємозалежними та взаємодоповнюючими елементами. Сталий розвиток сьогодні є сферою діяльності найбільш професійних, вмілих та гармонійно розвинутих підприємств, які досягають хорошого балансу між економічною, екологічною та соціальною діяльністю. Одним з таких підприємств в українському аграрному секторі є ПП «Агроекологія» в Миргородському районі Полтавської області, засноване Героєм Соціалістичної Праці та Героєм України Семеном Антонцем. Вже півстоліття господарство практикує органічне землеробство, підвищуючи родючість ґрунтів та виробляючи екологічно чисту продукцію і сировину без використання мінеральних добрив та пестицидів. Виходячи з цього, бюджет господарства на інновації, соціальні програми та благодійність становить десятки мільйонів гривень [1].

Сталий розвиток сільського господарства передбачає виробництво екологічно чистої продукції. Органічне землеробство враховує основні принципи світового розвитку. Це пов'язано з тим, що виникнення життя на Землі гарантується двома глобальними процесами, як і підтримують розвиток біосфери як зараз, так і в майбутньому. Це фотосинтез і азотфіксація. Саме з координацією цих процесів найтіснішим чином пов'язані системи сівозмін в органічному землеробстві.

Технологічні елементи систем органічного землеробства (структура посівних площ, сівозміни, мілкий обробіток ґрунту, внесення напівперепрілого гною та використання сидератів) є екологічно чистими та підтримують і навіть покращують родючість ґрунту. Цьому, також сприяє широкий спектр сучасної сільськогосподарської техніки та обладнання.

Основними позитивними джерелами цих факторів є ґрунт, повітря та сонячна енергія, з яких рослини отримують органічну енергію шляхом фотосинтезу та азотфіксації, що є основою продуктивності рослин [2].

Сівозмінна базується на полікультурі, що забезпечує біорізноманіття в системах агробіоценозі і є основою для природного регулювання поживних речовин і вологи в ґрунті та фітосанітарного стану посівів.

Протягом вегетаційного періоду поля господарства майже повністю вкриті рослинами, що дозволяє максимально використовувати сонячну енергію. Такі рослини, як основні культури, сидерати, змішані посіви вики та вівса, а також, злакові культури постійно вкривають ґрунт, що максимізує активність фотосинтетичного апарату та підвищує ефективність використання енергії сонячного випромінювання. Таким чином «З сонячного світла і повітря, які не мають ніякої цінності, рослини виробляють цінну енергію за допомогою свого зеленого листа», – говорить К.А. Тімірязєв [4].

Оптимізація живлення сільськогосподарських культур і створення балансу гумусу досягається за рахунок використання багаторічних бобових трав (27 – 30% посівних площ), перегною, сидератів і нетоварних культур. Загальна кількість органічних речовин, що вносяться на поля, сягає 24 – 25 т/г. Поверхнєве внесення призводить до інтенсивної мінералізації органічних речовин, наслідки якої є довготривалими.

В результаті зберігається і підвищується родючість ґрунту на 0,57 – 1,5%, вирощуються екологічно чисті врожаї, а рентабельність виробництва зростає щонайменше в 1,5 рази завдяки вищій вартості сертифікованої органічної продукції.

У сівозмінах озиму пшеницю зазвичай висівають після багаторічних бобових культур, сидератів та парів. Ці культури створюють поживний і водний режим у ґрунті, запобігають росту бур'янів і патогенних мікроорганізмів на полі та не дають специфічним шкідникам пошкоджувати рослини. Біорізноманіття рослин (полікультура) створює сприятливі умови для розвитку корисних комах (ентомофагів) і знижує кількість шкідників до економічно незначущого рівня.

Оскільки забур'яненість є найбільшою загрозою для просапних культур у господарстві, озима пшениця є єдиним попередником для культур раніше згаданих. Це забезпечує найкращий поживний та фітосанітарний стан культури.

Достатня кількість органічних добрив, багаторічні бобові та сидеральні культури забезпечують оптимальний поживний режим для культурних рослин, підвищуючи їхню конкурентоспроможність проти бур'янів та стійкість до пошкоджень, спричинених деякими шкідниками та патогенами.

Збирання більшості сидеральних, силосних і сінажних культур у фазі укісної стиглості сприяє знищенню бур'янів, які не встигли зав'язати насіння, і порушує життєвий цикл багатьох шкідників і хвороб польових культур.

Важливим аспектом оптимізації фітосанітарних умов є вплив алелопатії за вирощування сидератів, кормових і проміжних культур[3]. Найбільш ефективними у зменшенні кількості бур'янів та пригніченні деяких патогенів є змішані злаково

хрестоцвіті посіви (тифон + жито, тифон + тритикале, овес + ріпак) та змішані зернові та бобові посіви (жито або тритикале + озима вика, овес + яра вика).

Поля в даному господарстві вкриті культурними рослинами протягом усього вегетаційного періоду, щоб контролювати ріст бур'янів. Це також допомагає максимізувати використання сонячної енергії та атмосферного азоту[2].

На полях, схильних до ерозії, використовують лише ґрунтозахисні сівозміни. До них відносяться ячмінь з підсівом еспарцету, еспарцет, озима пшениця, просо і гречка.

Таким чином, сівозміна в системах органічного землеробства є важливим фактором сталого розвитку сільськогосподарського виробництва, створення поживного та водного режимів для культурних рослин, правильного балансу гумусу та оптимізації фітосанітарного стану посівів в екологічно безпечний спосіб.

Виходячи з вище сказаного, можна констатувати наступне. У сфері сільськогосподарського виробництва органічне землеробство реалізує на практиці основні положення концепції сталого розвитку. Його впровадження у виробництво дає майбутнім поколінням надію на частку світових біологічних ресурсів.

Література:

1. Писаренко В.М., Антоненко А.С., Лук'яненко Г.В., Писаренко П.В. Антоненко Семен Свиридонович життєвий шлях та його система органічного землеробства. наук. ред. В. М. Писаренко. Полтава. 2024. 153 с.
2. Патица В.П. Біологічний азот у системі землеробства. В.П. Патица, Т.Т. Гнатюк, Н.М. Булеца, Л.В. Кириленко. Землеробство. 2015. Вип. 2. С. 12-20.
3. Рахметов Д.Б., Горобець С.О. Алелопатична роль альтернативних сидеральних культур у функціонуванні агрофітоценозів. 2000. №10. С. 22-24.
4. Тимірязєв К. А. Сонце, життя та хлорофіл: обрані роботи. М: Сільгосп. 1956. 227 с.

ВПЛИВ ПРОМИСЛОВОСТІ, ІННОВАЦІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ НА ДОСЯГНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Хребтов О.Р.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
alekseykhrebtov2005@gmail.com*

Актуальність. Сталий розвиток є ключовою концепцією сучасної економіки, що передбачає баланс між економічним зростанням, соціальним достатком і збереженням природного середовища. Одним з важливих аспектів є підтримка економічної активності через промисловість, розвиток інновацій та створення сучасної інфраструктури. Ці три елементи відіграють вирішальну роль у забезпеченні довгострокової конкурентоспроможності економік, підвищенні продуктивності праці та покращенні якості життя населення тому дослідження економічних вимірів у цих сферах стає особливо актуальним.

Метою статті є аналіз впливу промисловості, інновацій та інфраструктури на досягнення сталого розвитку. Особлива увага приділяється тому, як ці сфери взаємодіють між собою.

Для досягнення мети в цій статті було застосовано теоретичні методи дослідження: спостереження, порівняння, аналізу.

Результати. Промисловість, інновації та інфраструктура, як показав аналіз джерел [1-3], відіграють ключову роль у досягненні цілей сталого розвитку, забезпечуючи економічний прогрес, соціальну стабільність та екологічну стійкість. Взаємозв'язок між цими елементами є фундаментальним для створення стійкої економіки, яка відповідає потребам сучасного суспільства.